

رسیدگی قانونی به رفتارهای ناشایست بازیکنان در خارج از زمین ورزش: مطالعه تطبیقی لیگ برتر فوتبال ایران و چهار لیگ ورزشی آمریکا

کیوان شعبانی مقدم*^۱ - مهدی شهبازی^۲

۱. استادیار دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران، ۲. دانشیار دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه تهران، ایران
(تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۴/۱۶، تاریخ تصویب: ۱۳۹۷/۰۹/۱۲)

چکیده

هنگامی که رفتار ناشایستی در خارج از زمین ورزش توسط افراد فعال در ورزش رخ دهد، معمولاً تنبیهات و جریمه‌هایی توسط باشگاه‌های ورزشی در نظر گرفته می‌شود. با این حال، اگر آرای تنبیهی توسط نهادهای رسمی تر مانند سازمان لیگ، کمیته انضباطی یا کمیته اخلاق صادر شود، این احتمال وجود دارد که این آرا توسط رسانه‌ها به چالش کشیده شوند. در سال‌های اخیر، مقررات انضباطی سختگیرانه‌تری توسط لیگ‌های معتبر ورزشی جهان برای رفتارهای ناشایست ورزشکاران در بیرون از حیطة ورزش در نظر گرفته شده و تعداد و شدت جریمه‌ها برای افراد متخلف، بیشتر شده است. این تنبیهات با اهدافی چون سالم‌سازی محیط ورزش، توسعه ارتباطات سالم میان تمامی عوامل ورزش، پشتیبانی از اخلاق حرفه‌ای، آموزش عمومی رفتارهای درست، ارائه تصویر اخلاقی مثبت از شرکت‌کنندگان ورزش، پیشگیری از زیان مالی لیگ و بهبود وجهه لیگ در نظر گرفته می‌شوند و اغلب فراتر از چارچوب قرارداد بازیکنان هستند. با این حال، عواملی چون نبود فرایند دادرسی تعریف‌شده، اتکا به افکار عمومی در تنبیهات، بزرگ‌نمایی رفتار نادرست بازیکنان، و تفاوت زیاد بین آرای تنبیهی در لیگ‌های مختلف، سبب شده است تا سؤالاتی در خصوص صلاحیت و اختیارات لیگ‌های حرفه‌ای ورزشی در این زمینه برای تنبیه بازیکنان در قبال بدرفتاری‌های خارج از زمین آنان به وجود بیاید. این مقاله به تحلیل و بررسی چگونگی تنبیه رفتارهای ناشایست و نامتعارف ورزشکاران در خارج از زمین ورزش در چهار لیگ اصلی ورزش آمریکا (لیگ‌های ملی بیسبال، بسکتبال، هاکی و فوتبال) می‌پردازد و آن را با لیگ برتر فوتبال ایران و به‌طور خاص، نحوه حل‌وفصل مسائل توسط کمیته اخلاق فدراسیون فوتبال، مورد مقایسه و تطبیق قرار می‌دهد.

واژه‌های کلیدی

تنبیه، رسیدگی قانونی، رفتار ناشایست، کمیته اخلاق، لیگ.

مقدمه

باشگاه‌های ورزشی در سراسر جهان با گنجاندن بندهایی در قرارداد بازیکنان، بخش‌هایی از زندگی شخصی آنها را کنترل می‌کنند و موارد بسیاری وجود دارد که یک باشگاه، بازیکن را به دلیل رفتار یا پوشش نامتعارف جریمه می‌کند. معمولاً درباره سازوکارهای کنترل رفتار بازیکنان توسط باشگاه‌ها و تنبیهات و جریمه‌هایی که باشگاه برای بازیکنان در نظر می‌گیرد، اختلاف نظر چندانی وجود ندارد و این موضوعی پذیرفته شده در ورزش حرفه‌ای است، هر چند مانند هر قرارداد دیگری، گاه به مناقشه و اختلاف نظر هم می‌انجامد. با این حال، اگر آرای تنبیهی توسط نهادهای رسمی‌تر مانند سازمان لیگ، کمیته انضباطی یا کمیته اخلاق صادر شود، احتمال بیشتری وجود دارد که آرا توسط رسانه‌ها به چالش کشیده شوند، حتی با اینکه نهاد کمیته اخلاق، با تأیید و زیر نظر هیأت رئیسه و کنگره فیفا تشکیل شده باشد. تشکیل «کمیته اخلاق» در تاریخ ۱۶ اکتبر ۲۰۰۴ توسط هیأت رئیسه فیفا به منظور کنترل رفتارهای غیرمتعارفی که ممکن است بر سلامت ورزش فوتبال تأثیر بگذارد، انجام گرفت و در پی آن در ژوئن ۲۰۰۶ در کنگره فیفا تصمیم گرفته شد که بعد از کمیته‌های انضباطی و تجدیدنظر، این کمیته به عنوان سومین نهاد قضایی در فوتبال به رسمیت شناخته شود. در فدراسیون فوتبال ایران هم کمیته اخلاق از سال ۱۳۹۰ و با اصلاح اساسنامه فدراسیون فوتبال تشکیل شد. البته پیش از آن نیز هیأت رئیسه فدراسیون فوتبال ایران، منشور اخلاقی و رفتاری فوتبال ایران را طی یک آیین‌نامه انضباطی در سال ۱۳۸۷ تصویب کرده بود که دستورهایی را برای انطباق مسائل فوتبال ایران با فرهنگ رسمی کشور ارائه می‌داد و رعایت مقررات این منشور برای تمامی افرادی فعال در حیطه فوتبال شامل هیأت‌های فوتبال، باشگاه‌ها، مقامات رسمی تیم‌ها، مقامات رسمی مسابقه، بازیکنان، داوران، و هر فرد و

سازمانی که از سوی فدراسیون فوتبال و سازمان لیگ، کمیته اجرایی مسابقات، هیأت‌های استانی و محلی برای برگزاری مسابقات جهت انجام مسئولیتی منصوب شده باشد، تماشاگران و هواداران، رسانه‌ها و خبرنگاران مرتبط با محیط‌های فوتبال الزامی بود. منشور اخلاقی ابتدا در فصل ۸۸-۸۹ لیگ برتر اجرا شد. اجرای این آیین‌نامه مخالفت‌های فراوانی را در بین بازیکنان، مربیان، مدیران باشگاه‌ها، رسانه‌ها و حتی برخی مسئولان فدراسیون فوتبال برانگیخت. در سال ۱۳۹۰ به منظور حفظ یکپارچگی و حراست از خوشنامی فوتبال در کشور و همین‌طور در راستای یکسان‌سازی و عمل به موازین و قوانین فیفا، کمیته اخلاق به استناد اساسنامه فدراسیون فوتبال ایجاد شد تا به عنوان رکن قضایی فدراسیون به صورت مستقل فعالیت کند. این کمیته در خصوص تمامی تخلفات و رفتارهای نادرست که ارتباط کمی با داخل زمین داشته یا به دور از محدوده اخلاق حرفه‌ای در خارج زمین از سوی عوامل و متصدیان فوتبال پدید می‌آید، تحقیق، رسیدگی و تصمیم‌گیری می‌کند (۱).

بر اساس آیین‌نامه‌های کمیته انضباطی و کمیته اخلاق فدراسیون فوتبال، وظایف کمیته اخلاق و کمیته انضباطی کاملاً از یکدیگر تفکیک شده‌اند. در واقع هرگونه اتفاقی که از زمان ورود تیم‌ها به استادیوم تا خروج آنان رخ می‌دهد، مربوط به کمیته انضباطی است و مسائل خارج از عرف بیرون از زمین ورزش، به کمیته اخلاق مربوط می‌شود. برای مثال، مواردی مانند خالکوبی که به عنوان اقدام خارج از عرف کشور، در بیرون از ورزشگاه اتفاق می‌افتد و ورزشکار بعد از آن وارد ورزشگاه می‌شود؛ و یا تباری که بیرون از ورزشگاه اتفاق می‌افتد و داخل ورزشگاه آن را اجرا می‌کنند، به کمیته اخلاق مربوط می‌شود. در آیین‌نامه کمیته اخلاق درباره مصادیق رفتار ناشایست تصریحی وجود ندارد و تنها به مصادیق کلی اشاره شده و همین موضوع سبب شده است

مواد مخدر، چاقوکشی که توسط ارادل و اوباش، مجرمان و زندانیان خطرناک مشاهده می‌شود، به هیچ عنوان در شأن و زیننده بازیکنان حرفه‌ای فوتبال نیست (به نقل از خبرگزاری فوتبال ایران، تهدید کمیته اخلاق: قلیان، محرومیت سنگین دارد، ۹۶/۷/۲۴)». وی سپس تأکید کرد که در صورت مشاهده این‌گونه رفتارهای خلاف و غیرحرفه‌ای، کمیته اخلاق فدراسیون فوتبال بدون هرگونه ممانعت، به شدت با خاطیان برخورد کرده و محرومیت‌های سنگینی را اعمال خواهد کرد. با این حال تعداد زیادی از رسانه‌های رسمی و کارشناسان، این رأی را مورد انتقاد قرار دادند و آن را دخالت در زندگی خصوصی افراد قلمداد کردند. برخی رسانه‌ها هم اظهار داشتند که در این ماجرا، قانون‌شکنی رخ نداده است که دخالت کمیته اخلاق موجه جلوه کند (به نقل از آی اسپورت، کمیته اخلاق به سلامت فوتبال توجه کند نه بازیکن، ۱۳۹۶/۷/۳۰). آنان مداخله کمیته اخلاق در اموری را که باشگاه‌ها خود مسئولیتش را بر عهده دارند، نادرست دانستند و بیان داشتند که کمیته اخلاق فاقد صلاحیت قانونی برای دخالت در مسائلی چون نحوه پوشش بازیکنان، خالکوبی بدن و قلیان و سیگار کشیدن است (به نقل از خبرگزاری تسنیم، سیاست یک بام و دو هوای کمیته اخلاق، ۹۶/۸/۱۵).

- در موضوع مربوط به خالکوبی دو نفر از ستارگان تیم ملی، کمیته اخلاق حکم محرومیت آنان را صادر کرد. سرمربی تیم ملی فوتبال در دفاع از بازیکنان به ماجرا ورود کرد و متعاقباً، رئیس وقت فدراسیون فوتبال از اجرای رأی کمیته اخلاق جلوگیری کرد و متعاقباً، همه اعضای کمیته اخلاق استعفا کردند (به نقل از افکارنیوز، استعفا به دلیل خالکوبی، ۹۴/۶/۲۲).

در ورزش حرفه‌ای ایالات متحده، لیگ‌ها از قدرت و اختیارات بسیار زیادی برای تنبیه ورزشکاران بابت تخلفات و رفتارهای نامتعارف آنها در خارج از زمین برخوردارند.

که بسیاری از افراد حکم‌های کمیته اخلاق را دخالت در زندگی شخصی و حریم خصوصی زندگی بازیکنان بدانند و در نتیجه، اجرای آن با جنجال مواجه شود (به نقل از روزنامه شهروند، اخلاقیات قانونی یا عرفی، ۱۳۹۶/۳/۱۷). برای مثال، برخی نمونه‌های رسیدگی به رفتارهای خارج از زمین بازیکنان، در لیگ برتر فوتبال ایران ارائه شده است:

- در خردادماه ۱۳۹۶ کمیته اخلاق فدراسیون فوتبال، دروازه‌بان یکی از تیم‌های لیگ برتر را به مدت سه ماه از فعالیت رسمی در حوزه فوتبال محروم کرد. رسانه‌های رسمی کشور با انتشار تصویر ابلاغیه فدراسیون فوتبال، دلیل محرومیت را انتشار تصاویر و فعالیت همسر او در فضای مجازی عنوان کردند: «به جهت انتساب همسر وی به اهالی فوتبال و شخص مشارالیه و انعکاس آن در فضای مجازی بدون رعایت شئون اسلامی و اخلاقی و سپس در سطح افکار عمومی موجب ورود لطمه به اعتبار فوتبال و حسن شهرت فدراسیون در افکار عمومی گردیده، علی‌هذا تخلف وی محرز و مسلم است (به نقل از یورونیوز، محرومیت سه‌ماهه دروازه‌بان پیشین استقلال به دلیل فعالیت‌های همسرش، ۲۰۱۷/۳/۲۵)». البته اجرای این حکم با مداخله رئیس فدراسیون فوتبال متوقف و دستور رسیدگی مجدد به پرونده صادر شد.

- در خردادماه ۱۳۹۵ دروازه‌بان سابق یکی از تیم‌های پرطرفدار لیگ برتر به دلیل انتشار عکسی در فضای مجازی با شلوار غیرمتعارف، با حکم کمیته اخلاق چند ماه از میادین ورزشی محروم شد (به نقل از ورزش سه، محرومیت ۶ ماهه سوشا به سبب شلوار زرد، ۱۳۹۵/۳/۱۹).

- چند روز پس از انتشار عکس قلیان کشیدن دو بازیکن یکی از تیم‌های لیگ برتر فوتبال در شبکه‌های اجتماعی، کمیته اخلاق فدراسیون فوتبال از برخورد قاطع این کمیته خبر داد و رئیس این کمیته در این باره بیان کرد: «رفتارهایی مانند کشیدن قلیان، استعمال دخانیات و

گرفته‌شده را متناسب با اقدامات هوه تشخیص نداد، به‌ویژه با در نظر گرفتن این نکته که هوه به‌نوعی بیماری روانی مبتلا بود. در نتیجه، رأی صادره تغییر کرد و وی به یک سال محرومیت و همچنین شرکت در برنامه آموزشی مربوط به پیشگیری از مصرف مواد مخدر محکوم شد. دادگاه در حالی چنین تصمیمی را گرفت که همگان از اهمیت مبارزه با مصرف مواد مخدر در لیگ برتر بیسبال آگاه بودند. البته بخشی از دلایل این تخفیف مجازات را می‌توان ناشی از این امر دانست که بررسی و رسیدگی به پرونده‌های مربوط به مصرف مواد مخدر، طبق آیین‌نامه و استانداردهای متفاوتی انجام می‌گیرد (۱).

• در پرونده باشگاه بیسبال لیگ ملی آتلانتا علیه کوهن؛ آقای کوهن نماینده لیگ، آقای تد ترنر مالک باشگاه آتلانتا بریوز^۴ را به دلیل مذاکره پنهانی با یکی از بازیکنان تیم سانفرانسیسکو جیانتس^۵ به یک سال تعلیق محکوم کرد. پس از قطعی شدن رأی، ترنر به دادگاه شکایت کرد و دادگاه با بررسی شواهد موجود، اقدام وی را نقض بند مربوط به بهترین بهره در آیین‌نامه لیگ تشخیص داد و رأی صادره را تأیید کرد (۲).

در پی صدور برخی احکام کمیته اخلاق درباره رفتارهای خارج از زمین بازیکنان فوتبال در ایران، بحث‌های زیادی درباره چرایی صدور آن در گرفت و حتی برخی رسانه‌ها، مبنای حقوقی آن را مورد سؤال قرار دادند. پرسشی که در این‌گونه موارد پیش می‌آید این است که در لیگ‌های معتبر ورزشی جهان در این خصوص چگونه عمل می‌شود؟ در این نوشتار، نقش مدیریت لیگ در کنترل رفتار ورزشکاران بررسی می‌شود؛ چگونگی رسیدگی به رفتارهای ناشایست خارج از زمین بازیکنان در لیگ برتر فوتبال ایران

قدرت لیگ‌های ورزش آمریکا علاوه بر قراردادهای شخصی بازیکنان، ناشی از مقررات و آیین‌نامه‌هایی است که امکان تنبیه ورزشکاران را بابت رفتارهای آنان در خارج از زمین ورزش فراهم می‌کند. به‌طور مشخص، مقررات و آیین‌نامه‌هایی وجود دارند تا در صورت انجام رفتارهایی که شأن و اعتبار ورزش را مخدوش می‌کنند، یا پیامدهای اجتماعی منفی برای جامعه و به‌ویژه نسل جوان دارند، بازیکنان را تنبیه کنند. برای مثال، نمونه‌هایی از رسیدگی به رفتارهای ناشایست خارج از زمین بازیکنان در لیگ‌های آمریکا ارائه شده است:

• در پرونده جان راکر؛ بازیکن لیگ برتر بیسبال، وی در مشاجره خصومت‌آمیز با خبرنگار یک نشریه، جملاتی را به زبان آورد که تا حدودی نژادپرستانه و حساسیت‌برانگیز محسوب می‌شدند. نماینده لیگ او را از بازی در یک فصل محروم و به پرداخت ۲۰۰۰۰ دلار جریمه در وجه مؤسسه ملی ترقی رنگین‌پوستان یا هر سازمان دیگری که در زمینه ارتقای تنوع بشری فعالیت می‌کند، محکوم کرد. همچنین مقرر شد که وی پس از پایان دوره محرومیت و پیش از حضور دوباره در لیگ، در کلاس‌های آموزشی مربوط به تنوع بشری شرکت کند.

• در پرونده معروفی در سال ۱۹۹۱ استیو هوه^۶ بازیکنی که قبلاً شش نوبت مقررات مربوط به استفاده از مواد مخدر را نقض کرده بود، به دلیل تلاش برای خرید کوکائین و حمل کوکائین محکوم شد، اگرچه او خود این محکومیت را نپذیرفت. نماینده لیگ، او را به‌طور مادام‌العمر تعلیق و از بازی در لیگ برتر بیسبال محروم کرد.^۷ با این حال پیگیری قضایی «هوه» به تخفیف در رأی محرومیت مادام‌العمر منجر شد. دادگاه، مجازات اولیه در نظر

4. Atlanta National League Baseball Club, Inc. v. Kuhn
5. Ted Turner
6. Atlanta Braves
7. San Francisco Giants

1. John Rocker
2. Steve Howe

می‌شوند، سبب شده است تا اشتراکات و ویژگی‌های مشابه زیادی در لیگ‌های ورزشی کشورهای مختلف، قابل مشاهده باشد؛

۲. سازمان‌های مورد مطالعه در این پژوهش همانند سایر مطالعات تطبیقی، حد قابل قبولی از همانندی را دارا هستند؛

۳. دلیل انتخاب لیگ‌های ورزشی آمریکا در مقایسه با لیگ‌های فوتبال کشورهای اروپایی این بود که در فوتبال اروپا، تعداد زیادی از شاغلان را لژیونرها و افراد دارای ملیتی غیر از ملیت کشور میزبان تشکیل می‌دهند، تا جایی که گاه مشاهده می‌شود در برخی تیم‌های موفق، اکثر قریب به اتفاق بازیکنان، متعلق به کشورهای دیگر هستند. به طور کلی لیگ‌های فوتبال اروپایی مانند بوندس لیگای آلمان، لالیگای اسپانیا و سری آ ایتالیا را نمی‌توان صرفاً متعلق به کشور میزبان دانست. این موضوع علاوه بر بازیکنان، برای سهامداران و مالکان باشگاه‌ها هم صادق است (برای مثال مالکان باشگاه منچستر یونایتد انگلستان، دو برادر آمریکایی هستند یا تعدادی از باشگاه‌های فوتبال در لیگ‌های معتبر دنیا توسط شهروندان کشورهای عربی حوزه خلیج فارس خریداری شده‌اند). در واقع بیشتر این تیم‌ها ماهیت بین‌المللی دارند، ولی در کشور میزبان فعالیت می‌کنند، از این رو رفتارهای خارج از زمین بازیکنان، از طریق نوعی استاندارد رفتاری قراردادی کنترل می‌شود که می‌توان آن را تا حدودی منفک از قوانین کشور میزبان دانست.

یافته‌ها

پژوهش حاضر به تحلیل و بررسی چگونگی تنبیه رفتارهای ناشایست ورزشکاران در خارج از زمین ورزش در چهار لیگ اصلی ورزش ایالات متحده آمریکا (شامل

در مقایسه با لیگ‌های حرفه‌ای ورزشی آمریکا تجزیه و تحلیل می‌شود. در نهایت راهکارهایی برای کاهش مشکلات موجود در این زمینه برای لیگ برتر فوتبال ایران پیشنهاد می‌شود.

روش تحقیق

این تحقیق از نظر روش‌شناسی در زمره تحقیقات کیفی دسته‌بندی می‌شود. روش‌شناسی کیفی شامل روش‌های مطالعه اسنادی، تحلیل محتوا و مطالعات تطبیقی است. همچنین نظر به اینکه نتایج پژوهش حاضر، قابلیت قانونگذاری در سطح ملی را داراست، می‌توان گفت که این پژوهش از نظر هدف در حیطه پژوهش‌های کاربردی قرار دارد. تحقیق حاضر براساس ماهیت و روش گردآوری داده‌ها، توصیفی محسوب می‌شود. به منظور گردآوری داده‌ها و اطلاعات لازم، از روش مطالعه کتابخانه‌ای و اسنادی استفاده شده است. قلمرو تطبیق این پژوهش را فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی ایران و به طور خاص، کمیته اخلاق فدراسیون فوتبال، و همچنین چهار لیگ اصلی ورزشی ایالات متحده آمریکا شامل لیگ ملی بیسبال (MLB)^۱، لیگ ملی بسکتبال (NBA)^۲، لیگ ملی هاکی (NHL)^۳ و لیگ ملی فوتبال (NFL)^۴ تشکیل می‌دهد. محقق با مراجعه با آیین‌نامه‌های انضباطی لیگ‌های تحت بررسی، نحوه رسیدگی و حدود و ثغور تنبیهات و مجازات‌های در نظر گرفته شده در هر لیگ را مقایسه می‌کند. در توجیه انتخاب لیگ‌های مذکور، ذکر چند نکته ضروری است:

۱. مشابهت‌های فراوان ماهیت اداره ورزش در لیگ‌های کشورهای مختلف و قوانین بالادستی لازم‌الاجرا که توسط سازمان‌های بین‌المللی ورزش برای همه کشورهای وضع

3. National Hockey League
4. National Football League

1. Major League Baseball
2. National Basketball Association

شخصیت اخلاقی پسندیده» است. این شرط به تیم اجازه می‌دهد که قرارداد بازیکن را خاتمه دهد، اگر رفتار و اقدامات وی با استاندارد اخلاقی مناسب و رفتار مسئولانه شهروندی مطابقت نداشته باشد، نماینده لیگ از این شرط برای تنبیه بازیکنان متخلف استفاده می‌کند (۶).

برخی لیگ‌های ورزش حرفه‌ای شروط ویژه‌تری را در نظر گرفته‌اند که این قدرت را به نماینده لیگ می‌دهد که بازیکنان را برای اقداماتی که در خارج از محدوده ورزش انجام می‌دهند، تنبیه کند (۷). اگرچه NBA و MLB هنوز این سیاست را در پیش نگرفته‌اند، NFL و NHL از آن استفاده می‌کنند. NFL در سال ۲۰۰۷ نوعی سیاست رفتار فردی جدید را وضع کرد که (NFL PCP) نامیده شد و براساس آن، همه افراد مرتبط با NFL از جمله ورزشکاران می‌بایست «از هرگونه رفتاری که به انسجام و اعتماد عمومی لطمه بزند در لیگ فوتبال ملی اجتناب نمایند» (۸). هر بازیکن ممکن است به دلیل ارتکاب این رفتارها تنبیه شود (این رفتارها شامل خشونت خانوادگی، دزدی، توهین جنسی، اغتشاش، کلاهبرداری، داشتن اسلحه در محل کار، جرائم مربوط به استروئیدها و مواد ممنوعه، اقدام خطرناک علیه ایمنی دیگران، و رفتاری که موجب صدمه به شهرت NFL می‌شوند. ر.ک: NFL PLAYERS Ass'N, supra note 25, at 1. حتی اگر رفتارهایش به محکومیت قضایی منجر نشده باشد. این رویکرد در تضاد با سیاست رفتاری قبلی NFL بود که نماینده NFL را ملزم می‌ساخت که از تنبیه بازیکن پرهیز کند، مگر اینکه بازیکن محکوم شده یا اینکه شکلی از منازعه را انجام داده باشد.^۴ با تصویب سیاست رفتار فردی جدید، نماینده NFL می‌تواند ورزشکار را هر زمان که بخواهد (پس از اینکه لیگ بررسی و تحقیقات را انجام داد)، تنبیه کند: «تنبیه با در نظر گرفتن ماهیت

لیگ‌های ملی بیسبال، بسکتبال، هاکی و فوتبال) می‌پردازد و آن را با لیگ برتر فوتبال ایران و به‌طور خاص، نحوه حل‌وفصل مسائل توسط کمیته اخلاق فدراسیون فوتبال، مورد مقایسه و تطبیق قرار می‌دهد. بر این اساس برآنیم تا در این پژوهش در چند بخش به بررسی موضوع تحقیق بپردازیم. ابتدا رسیدگی به رفتارهای خارج از زمین بازیکنان، در چهار لیگ ورزش آمریکا بررسی می‌شود، سپس رسیدگی به رفتارهای خارج از زمین بازیکنان، در لیگ برتر فوتبال ایران بررسی می‌شود و در پایان، نتیجه‌گیری و پیشنهادهای ارائه می‌شود.

رسیدگی به رفتارهای خارج از زمین بازیکنان، در چهار لیگ ورزش آمریکا

قدرت لیگ‌های حرفه‌ای ورزش برای تنبیه ورزشکاران بابت تخلفات و رفتارهای نامتعارف آنها در داخل یا خارج از زمین، تا حدودی مشخص، ولی بحث‌برانگیز است. در چهار لیگ اصلی ورزشی آمریکا شامل لیگ ملی بیسبال (MLB)، لیگ ملی بسکتبال (NBA)، لیگ ملی هاکی (NHL) و لیگ ملی فوتبال (NFL) نماینده و مقامات لیگ، قدرت زیادی در اداره و حل‌وفصل مسائل لیگ دارند (۳). قدرت و اختیارات نماینده لیگ بر مبنای این شروط، از لیگی به لیگ دیگر متفاوت است، ولی همه ماهیت مشابه دارند، به‌ویژه در این زمینه که صلاحیت تشخیص در موضوعات مختلف به نماینده لیگ واگذار شده است (۴). این صلاحیت تشخیص، البته بدون مرز به‌نظر می‌رسد و همین امر انتقادهایی را در پی داشته است (۵). البته نمایندگان لیگ منابع قدرت اضافی هم دارند و از طریق آنها می‌توانند ورزشکاران را به‌دلیل بدرفتاری تنبیه کنند. از جمله این منابع، قراردادهای شخصی بازیکنان است. برای مثال قرارداد استاندارد همه بازیکنان NBA دارای «شرط

3. NFL PLAYERS Ass'N, supra note 25, at 1.
4. Mahone, supra note 17, at 185.

1. good moral character" clause
2. NFL Players Personal Conduct Policy

• در مرحله آخر NFL بازیکن را به مدت یک سال بدون حقوق و دستمزد تعلیق می‌کند، بدون اینکه ضمانتی برای بازگشت مجدد وجود داشته باشد (۹).

شرط موسوم به «بهترین بهره» از ورزش، با همین هدف در چهار لیگ بزرگ بیسبال ورزش آمریکا گنجانده شده است. این شرط در لیگ بزرگ بیسبال، به نماینده لیگ اجازه می‌دهد ورزشکارانی را که رفتارشان به بهترین حالت بهره بردن از بیسبال آسیب می‌زند، تنبیه کنند. طبق این شرط، در لیگ ملی هاکی هم به نماینده لیگ این اختیار داده شده تا اگر بازیکنی در داخل یا خارج از زمین مرتکب رفتار ناشایستی شود، یا علیه خوشنامی لیگ یا بازی هاکی اقدامی انجام دهد، او را تنبیه کنند. چنین شرطی در لیگ ملی فوتبال آمریکا هم وجود دارد و براساس آن، نماینده لیگ می‌تواند ورزشکاری را که رفتار او برای لیگ فوتبال زیان‌بخش باشد، تنبیه کند. نماینده لیگ ملی بسکتبال هم اختیار قانونی دارد که هر بازیکنی را که براساس نظر و عقیده او (نماینده لیگ) خطایی انجام داده یا رفتارش به گونه‌ای بوده که برای لیگ مضر است، تنبیه کند (۱۰).

هنگامی که تنبیهی برای ورزشکار توسط یکی از چهار لیگ اصلی ورزش آمریکا در نظر گرفته شود، بسته به نوع لیگ او می‌تواند تقاضای تجدیدنظر کند و آن را به داور بی‌طرف، نماینده لیگ یا سیستم قضایی تقدیم کند، مشروط بر اینکه رأی صادره قطعی شده باشد. با این حال، رأی صادره نماینده لیگ در موضوعات انضباطی، قطعی و غیرمقید است (۱۱). با اینکه مثال‌هایی از تخفیف مجازات وجود دارد، ولی معمولاً قدرت و اختیارات نمایندگان لیگ‌های حرفه‌ای ورزش در آمریکا چنان زیاد است که تصمیمات آنان برای تنبیه بازیکنان، به ندرت نقض می‌شود

حادثه، خطر واقعی یا تهدید نسبت به شرکت‌کننده یا دیگران، سابقه بد رفتاری قبلی (خواه با تنبیه همراه بوده باشد یا خیر) و سایر عوامل مرتبط تعیین می‌شود. این اقدامات تنبیهی می‌تواند شامل تعلیق، محکومیت به خدمات اجتماعی، جریمه و حتی اخراج از لیگ باشد (۵). افزون بر این، نماینده لیگ می‌تواند صرف‌نظر از تنبیهی که در نظر می‌گیرد، ورزشکار خاطی را به شرکت در کلاس‌های مشاوره یا سایر برنامه‌های آموزشی ملزم سازد.^۱ ورزشکار حق درخواست تجدیدنظر را براساس مقررات و آیین‌نامه NFL خواهد داشت (۸).

NFL همچنین سیاست مشابهی به نام برنامه سلامت رفتاری (BHP) را در پیش گرفته که براساس آن، نماینده لیگ می‌تواند بازیکن دارای سابقه رفتار ناشایست را ملزم سازد که در جلسات مشاوره اجباری حضور یابد (۸). نکته جالب اینکه نماینده لیگ نه تنها در تصمیم‌گیری برای اجبار به شرکت در این جلسات مشاوره اختیار تام دارد، بلکه تصمیم او توسط هیچ محکمه یا قاضی دیگری قابل بازبینی و تجدیدنظر نیست (۸). برنامه سلامت رفتاری دارای چهار مرحله است:

• در مرحله اول بازیکن در جلسات مشاوره حضور می‌یابد، ولی در معرض هیچ‌گونه اقدام تنبیهی دیگری قرار ندارد؛

• در مرحله دوم به شرکت در جلسات برنامه سلامت رفتاری ادامه می‌دهد، ولی NFL می‌تواند وی را بدون حقوق و دستمزد تعلیق کند؛

• در مرحله سوم NHL به‌طور خودکار بازیکن را به مدت شش ماه تعلیق می‌کند؛

3. best interest

1. NFL PLAYERS Ass'N, supra note 25, at 2.
2. Behavioral Health Program

و معمولاً توسط نهادهای رسیدگی‌کننده و تجدیدنظر، تأیید قرار می‌شود.

رسیدگی به رفتارهای خارج از زمین بازیکنان، در لیگ برتر فوتبال ایران

کمیته اخلاق فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی در راستای عمل به قوانین فیفا و با استناد به اساسنامه فدراسیون فوتبال ایجاد و آیین‌نامه آن در سال ۱۳۹۳ تشکیل شد. هدف از تشکیل کمیته اخلاق سالم‌سازی محیط ورزش فوتبال، کمک به سلامت مسابقات و اطمینان از سالم بودن نتایج، تلاش در جهت خوشنامی متصدیان فوتبال کشور، توسعه ارتباطات سالم تمامی عوامل ورزش فوتبال و پشتیبانی از اخلاق حرفه‌ای فوتبال عنوان شده است (ماده ۲ آیین‌نامه اخلاق فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی ایران). به موجب ماده ۳ حوزه اجرایی آیین‌نامه اخلاق فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی ایران، کمیته اخلاق می‌تواند اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در حوزه فوتبال در خصوص رفتارهایی که اعتبار فوتبال کشور را خدشه‌دار می‌کنند، مورد بازخواست قرار دهند و در صورت لزوم، احکام مناسب را صادر کنند. کمیته اخلاق مرکب از یک دیوان تحقیق و یک دیوان حکمیت است و هر دیوان دارای یک رئیس، یک معاون و یک نفر است که ترکیب اعضا به پیشنهاد رئیس فدراسیون و تأیید هیأت رئیسه تعیین می‌شوند. این اعضا باید کاملاً مستقل باشند و نباید همزمان در باشگاه کمیته پارتمان اتحادیه کانون انجمن به هیأت فوتبال عضویت داشته باشند (ماده ۱۷ آیین‌نامه اخلاق فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی ایران).

اگرچه همواره بحث‌هایی در خصوص موازی‌کاری و تداخل وظایف کمیته انضباطی و کمیته اخلاق فدراسیون فوتبال در رسانه‌ها وجود داشته، ولی همان‌گونه که در ماده ۱۹ آیین‌نامه تصریح شده، کمیته انضباطی به تخلفات درون زمین، و کمیته اخلاق به تخلفات خارج از زمین فوتبال

رسیدگی می‌کنند و در صورتی که تشخیص داده شود تخلفی هم در حوزه انضباطی و هم در حوزه اخلاق حرفه‌ای جای می‌گیرد، اولویت رسیدگی با کمیته انضباطی خواهد بود. اگرچه پرداختن به مواردی چون جعل و مخدوش کردن، تعارض منافع، قبول هدایا، پیشنهاد یا دریافت رشوه، دلالتی، عدم تبعیض، حفاظت از شخصیت افراد و درستی مسابقات و رقابت‌ها که مواد ۸ تا ۱۶ آیین‌نامه اخلاق را شامل می‌شوند، ولی کمیته اخلاق این صلاحیت را دارد که طبق قانون، در مسائل فرهنگی و الگوسازی نامناسب برای نوجوانان و جوانان هم ورود کند. به موجب بندهای ۱ و ۴ ماده ۲۰ آیین‌نامه، کمیته اخلاق صلاحیت دارد تا به رفتارهای غیراخلاقی، غیراصولی و غیرمتمعارف که به تمامیت و اعتبار فوتبال لطمه وارد می‌کنند، رسیدگی کند. همچنین کمیته اخلاق می‌تواند به رفتار افرادی که قبلاً جزو خانواده فوتبال بودند ولی فعلاً فعالیتی ندارند، اما رفتار و عملکرد آنها به تمامیت و تصویر و شهرت فدراسیون نزد افکار عمومی آسیب جدی می‌رساند، رسیدگی کند. همچنین، طبق بند ۵ ماده ۲۰ آیین‌نامه، در صورتی که سازمان‌ها و تشکیلات ورزشی مرتبط مانند باشگاه‌ها، سازمان لیگ و فدراسیون در رسیدگی به تخلفات تصریح‌شده در آیین‌نامه کوتاهی کنند، یا از پیگیری قصور کنند، کمیته اخلاق حق تحقیق و قضاوت در زمینه دعوی داخلی حوزه فوتبال را خواهد داشت. به موجب ماده ۲۳ رئیس دیوان حکمیت کمیته اخلاق می‌تواند خود به تنهایی احکامی چون تعلیق فردی تا سه مسابقه، محرومیت از فعالیت رسمی مرتبط با فوتبال تا یک ماه، جریمه تا ۵ میلیون تومان، صدور دستور موقت یا اقدامات موقتی را صادر کند. حتی در بخشی از آیین‌نامه تصریح شده است: «رسیدگی به جرائم مندرج در قانون مجازات اسلامی سایر تخلفات ارتكابی توسط افراد مشمول آیین‌نامه اخلاق فدراسیون فوتبال در صلاحیت مراجع قضایی است، اما اگر

نتیجه‌گیری

تنبیهات اعمال‌شده توسط لیگ‌ها بابت رفتارهای ناشایست خارج از زمین ورزش را می‌توان به‌عنوان مکملی برای مجازات‌های قانونی بررسی کرد. لیگ می‌تواند به‌سادگی برای تصمیم‌گیری‌های خود، به آیین‌نامه‌ها استناد کند. با این حال تنبیهات در نظر گرفته‌شده توسط لیگ‌های ورزشی ویژگی‌های منحصر به فردی دارند، از جمله آگاهی عمومی از ماهیت اقدامات تنبیهی، و لزوم پاسخگو بودن به تماشاگران، در خصوص ویژگی اول، نکته‌ای که باید در نظر گرفته شود این است که اقدامات تنبیهی در نظر گرفته‌شده توسط لیگ‌ها به دلیل توجه فراوان رسانه‌ها، جنبه عمومی دارند و بحث‌های فراوانی را در مورد چگونگی و متناسب بودن تنبیهات به راه می‌اندازند. این امر به این دلیل است که ورزش حرفه‌ای معمولاً توجه رسانه‌ها را به خود جلب می‌کند و رفتارهای نادرست بازیکنان، توجه و نگاه عموم را برمی‌انگیزد و این توجه عمومی تقریباً اجتناب‌ناپذیر است. پاسخگو بودن، ویژگی دوم تنبیهات در نظر گرفته‌شده توسط لیگ‌هاست. لیگ‌های ورزشی در مقایسه با دادگاه‌ها یا سیاستمداران، باید بیشتر در قبال تصمیمات خود پاسخگو باشند. نماینده لیگ همانند یک سیاستمدار معمولاً به‌طور مداوم کنفرانس خبری برگزار کرده و همواره جملات رسمی را ادا می‌کند تا به مخاطبان اطمینان دهد که رفتارهای خلاف بازیکنان به‌شدت مجازات می‌شود و پیامدهای این تنبیه چنان ناگوار است که بهتر است بازیکنان هرگز مرتکب آن نشوند.

سؤال این است که چرا لیگ‌های ورزشی به‌طور فزاینده‌ای تمایل به تنبیه بازیکنان برای رفتارهای ناشایست در خارج از زمین ورزش دارند؟ دلایل زیادی برای پاسخ به این پرسش وجود دارد. یکی از دلایل اصلی در این زمینه این است که هنگامی که یک بازیکن لیگ رفتار ناشایستی را در خارج از زمین ورزش انجام می‌دهد، وجهه و تصویر

موضوعی در اثر انعکاس در افکار عمومی آسیب زدن به اعتبار فوتبال یا حسن شهرت فدراسیون در افکار عمومی شود کمیته اخلاق این صلاحیت را دارد که به این موضوع رسیدگی نماید و تنبیهات انضباطی متناسب را برای متخلف در نظر بگیرد» (ماده ۲۸ آیین‌نامه اخلاق فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی ایران).

طبق بند ۶ ماده ۲۸ آیین‌نامه: «هرگونه نمایش غیرمترعارف بازیکنان از حیث پوشش یا چهره‌سازی غیرمرسوم و یا نمایش خالکوبی در طول مسابقات رسمی که می‌تواند به فرهنگ مرسوم در جامعه لطمه وارد نماید به عهده کمیته اخلاق بوده و در تمرینات و مسابقات غیررسمی به عهده باشگاه مربوطه خواهد بود. در صورتی که تلاش‌های باشگاه در این مورد مؤثر واقع نشود، کمیته اخلاق می‌تواند به دلیل اشاعه ناهنجاری‌های رفتاری، در تمرینات و مسابقات غیررسمی نیز به موضوع رسیدگی نمایند». اقدامات تنبیهی آیین‌نامه (ماده ۳۰)، مواردی چون تذکر کتبی، توبیخ کتبی و درج در پرونده، جریمه نقدی، استرداد مقام جوایز و نشان‌های قهرمانی، تعلیق یک مسابقه، محرومیت از حضور در مسابقه در رختکن یا نیمکت ذخیره‌ها، محرومیت ورود به ورزشگاه، محرومیت از فعالیت رسمی مرتبط با فوتبال، و الزام شخص حقیقی به انجام نوعی فعالیت اجتماعی در حوزه فوتبال را در برمی‌گیرد. در خصوص مورد آخر، «الزام شخص حقیقی به فعالیت به انجام نوعی فعالیت اجتماعی در حوزه فوتبال» می‌تواند شامل محکوم کردن به آموزش تعداد مشخصی از بازیکنان رده پایه باشد. در نهایت، به موجب ماده ۴۹ در خصوص ادله مورد قبول کمیته اخلاق، تصریح شده است که: «اعضای کمیته اخلاق در مورد دلایل تخلفات بر مبنای اقناع شخصی قضاوت و تصمیم‌گیری می‌نمایند». کمیته اخلاق همچنین در زمینه ارزیابی قبول یا رد دلایل ارائه‌شده دارای اختیار است (بندهای ۳ و ۵).

«الگوی مشوش رفتاری» خواند. در سال ۲۰۰۷ پس از آنکه مارک بل^۵ بازیکن تیم تورنتو میپیل لیف در حین رانندگی در حال مستی با رهگذری تصادف کرد و گریخت، متعاقب محرومیت از ۱۵ بازی، نماینده NHL گری بتمن^۶ اظهار داشت که «بازی در لیگ ملی هاکی یک مزیت و حق ویژه است که با خود مسئولیت‌های رفتاری را به همراه دارد». در سال ۲۰۰۱ هنگامی که رایبن پاترسون^۷ بازیکن بسکتبال توسط نماینده لیگ NBA به دلیل تلاش برای آزار جنسی ۵ بازی محروم شد، رئیس تیم سیاتل سونیکس اظهار داشت: «لیگ یک پیام ارسال کرد، بازیکنان لیگ NBA در خصوص اقداماتشان در خارج از زمین پاسخگو باشند». اشارات اخلاقی این تصمیمات تنبیهی نشان می‌دهند که لیگ‌های ورزشی به‌عنوان شکلی از حکمرانی، در پی ارتقا و تقویت ارزش‌های اجتماعی‌اند و چیزی بیش از سود و زیان مالی صرف، در ورای اقدامات تنبیهی لیگ قرار دارد. اساساً وظیفه لیگ، نه فقط سرگرم کردن تماشاگران، بلکه شکل‌دهی تصویر اخلاقی مثبت از ورزش و شرکت‌کنندگان آن است (۱۲). به همین سبب مواردی چون پیشینه اخلاقی بازیکنان و حتی طرز پوشش آنها توسط لیگ‌های ورزش مدنظر قرار می‌گیرد تا وجهه مناسبی از ورزش را برای محیط جامعه ارائه کند (۱۳). البته این بدان معنا نیست که لیگ‌ها مجازند در زندگی شخصی بازیکنان دخالت کنند یا جایگزین سازمان‌های آموزشی شوند. مسئله این است که در سطح ورزش قهرمانی و نخبه، ورزشکاران طبق قوانین بازی قادرند حد مشخصی از تهاجم و خشونت را اعمال کنند (۱۴). گاهی اوقات این تهاجم و خشونت، به زندگی شخصی آنان وارد می‌شود و آنان مرتکب رفتارهای خشونت‌آمیز یا آزارهای جنسی در سطح اجتماع می‌شوند. لیگ‌ها این

لیگ و نیز میزان سودبخشی آن به‌طور چشمگیری آسیب می‌بیند. تحقیقات نشان داده‌اند هنگامی که بازیکنان رفتار ناشایستی را از خود بروز می‌دهند، تماشاگران ممکن است بلیت‌ها و کالاهای کمتری را خریداری کنند و درآمد حاصل از تبلیغات نیز کاهش می‌یابد، زیرا اسپانسرها نمی‌خواهند به حمایت از چنین رفتارهایی منتسب شوند (بوکوفسکی، ۲۰۰۷). در واقع هنگامی که احساس تحسین در بین تماشاگران با احساس تنفر از بازیکن خاصی جایگزین شود، کل لیگ لطمه خواهد دید. مشکلات البته در اثر توجه فزاینده رسانه‌ها به رفتارهای ناشایست انجام‌گرفته توسط بازیکنان تشدید می‌شود.^۲ در چنین شرایطی قابل درک است که چرا لیگ‌ها، تنبیهات بیشتر و شدیدتری را برای رفتارهای ناشایست و غیرقابل قبول در نظر می‌گیرند؛ آنها می‌خواهند هم تأثیرات تبلیغی منفی این رفتارها را کاهش دهند و هم مانع از زیان مالی شوند. در لیگ‌های ایالات متحده، منابع تنبیه رفتارهای ناشایست خارج از زمین بازیکنان، فراتر از اشکال قراردادی است و مواردی چون «اعتماد عمومی»، «انسجام»، «استانداردهای اخلاقی» و «بازی جوانمردانه» را در برمی‌گیرد. در واقع لیگ‌های ورزشی در تنبیهات خود در پی آموزش عمومی رفتارهای درست هستند و تهدیدهای اخلاقی مربوط به رفتارهای ناشایست بازیکنان در اجتماع را هم در نظر می‌گیرند. هنگامی که راجل گودل^۳ نماینده NFL بازیکن معروف میسائیل ویک^۴ را به دلیل انجام شرط‌بندی در یک مبارزه سگ تعلیق و محروم کرد، نامه‌ای برای توجیه تصمیم خود منتشر ساخت. او در این نامه، رفتار ویک را غیرقانونی، بی‌رحمانه و شایسته سرزنش دانست که دارای تأثیرات مخربی است. گودل در نامه‌اش، ویک را

5. Mark Bell
6. Gary Bettman
7. Ruben Patterson

1. Bukowski
2. Robinson, supra note 4, at 1323-25
3. Roger Goodell
4. Michael Vick

شیوه و ابزار مستقلى برای تشخیص رفتارهای ناشایست ورزشکاران ندارند و اغلب به گزارش‌های رسانه‌هایی که به برخی حوادث می‌پردازند، اتکا می‌کنند. گزارش‌های رسانه‌ای معمولاً به واکنش شدید افکار عمومی منجر می‌شود که البته خود این واکنش، ابزار بسیار مناسبی در کاهش وقوع رفتارهای ناشایست ورزشکاران است. با این حال، فشار افکار عمومی سبب می‌شود که لیگ‌ها به شکل سریع و شدیدتری واکنش نشان دهند. به بیان دیگر، احساس پاسخگو بودن به افکار عمومی سبب می‌شود که تنبیهات بزرگ‌تر و شدیدتری در نظر گرفته شود. حتی در مواقعی که ورزشکاری توسط سیستم قضایی مجازات می‌شود هم، تماشاگران ورزش عقیده دارند که لیگ‌ها نیز باید او را تنبیه کنند (۱۷)، زیرا مجازات‌های در نظر گرفته‌شده توسط سیستم قضایی به اندازه تنبیهات اعمال‌شده توسط سیستم ورزش، بازدارندگی ندارند (۱۸). یکی از مشکلات اتکا به افکار عمومی در اعمال تنبیهات این است که علل اصلی و بنیادین رفتارهای ناشایست و تخلفات و همچنین، بستر فرهنگی به‌وجود آورنده آن رفتار نادیده گرفته می‌شود. در نهایت، فشار افکار عمومی گاه رفتاری را بزرگ‌نمایی می‌کند و آن را بیش از استحقاق آن نشان می‌دهد. برای مثال، در پرونده سابق‌الذکر در لیگ ملی فوتبال آمریکا، بازیکن نامبرده (میشائیل ویک) به دلیل انجام شرط‌بندی در یک مبارزه سگ با تعلیق و محرومیت سنگینی مواجه شد، حال آنکه بررسی اجمالی پرونده‌های دیگر نشان می‌دهد که بسیاری از بازیکنان پس از بد رفتاری با همسرانشان و حتی کتک زدن آنان، با مجازات چندانی مواجه نشده‌اند (۱۹).

با توجه به بررسی‌های صورت‌گرفته براساس یافته‌های تحقیق، چند پیشنهاد کاربردی قابل ارائه است (در مجموع ۹ پیشنهاد). اول، پیشنهاد می‌شود که ورود لیگ‌های ورزشی به مبحث تنبیه بازیکنان، به شکل تعریف‌شده و

بازیکنان را تنبیه می‌کنند تا پیامی را به ورزشکاران و افراد جامعه ارسال کنند که چنین رفتارهایی غیرقابل قبول است و ورزشکاران می‌بایست احساس قدرت و برتری خود در زمین ورزش را کنترل و کانالیزه کنند و آن را با خود به زندگی شخصی نیاورند. آنها همچنین از ورزشکاران می‌خواهند از اشتباهات خود درس بگیرند. به همین سبب نمایندگان لیگ‌های ورزشی ایالات متحده، جلسات اجباری مشاوره را به‌عنوان یک شیوه تنبیه برای بازیکنان در نظر گرفته‌اند تا آنها را از ارتکاب مجدد رفتارهای ناشایست بازدارند (۱۵). این موضوع را خوب بدانیم یا بد، باید بپذیریم که ورزشکاران الگوی میلیون‌ها کودک و نوجوان هستند (۱۶) و می‌توانند درستکاری و رفتار شایسته را به آنها بیاموزند، بنابراین اجازه دادن به آنان برای ارتکاب رفتارهای ناشایست و کسب درآمدهای میلیونی، بدون آنکه قانون بتواند مانع از این رفتارها شود، برخلاف اصول عدالت و اخلاق (خصوصی و عمومی) است و پیام نادرستی را به کودکان و نوجوانانی که مشتاقانه به تماشای آنان می‌نشینند و اخبارشان را دنبال می‌کنند، مخابره می‌کند.

لیگ‌ها اگرچه می‌توانند نقش مفید و مؤثری در ارتقای ارزش‌های اجتماعی ایفا کنند، ولی چالش‌ها و نگرانی‌هایی در این زمینه وجود دارد. بی‌تردید حفظ و احیای ارزش‌های اخلاقی مهم است، ولی نباید در این راه ارزش‌های مهم دیگری مانند برابری و عدالت در اعمال تنبیهات مغفول واقع شود. در چهار لیگ ورزشی آمریکا که در پژوهش حاضر بررسی شدند، تصمیم‌گیری برای تنبیه و مقدار آن، به‌طور کامل در اختیار نماینده لیگ است. به‌علاوه، فقدان آیین دادرسی هماهنگ یا دستورالعمل‌های تدوین‌شده برای تنبیه، سبب می‌شود که نظر شخصی نماینده لیگ بسیار نافذ باشد و در نتیجه، تفاوت زیادی بین آرای تنبیهی در لیگ‌های مختلف به‌وجود بیاید. شاید چالش بزرگ‌تر، شیوه‌های تنبیه بازیکنان متخلف باشد. لیگ‌های ورزشی

ساختارمند صورت پذیرد و ضمن توجه و اهتمام به عامل بازدارندگی، تمهیداتی مانند شفافیت آیین‌نامه‌های انضباطی و اخلاقی، و فرایند دادرسی تعریف‌شده، به‌منظور کاهش برخی تخلفات و رفتارهای ناشایست ورزشکاران مدنظر قرار گیرد. دوم، از آنجا که بخشی از مقاومت‌ها و انتقادهایی که به احکام صادره توسط کمیته اخلاق صورت می‌گیرد و آن را مداخله غیرقانونی و خودسر این کمیته در زندگی شخصی بازیکنان می‌دانند، ناشی از اطلاع ناکافی از وظایف و اختیارات کمیته اخلاق است، تفکیک وظایف باشگاه‌ها و کمیته اخلاق در خصوص رسیدگی به رفتارهایی که می‌تواند به فرهنگ جامعه آسیب وارد سازد، مورد تأکید قرار گیرد و اطلاع‌رسانی کافی درباره آن انجام گیرد. در این زمینه ضروری است تا تمرکز ویژه‌ای بر تبیین بند ۶ ماده ۲۸ آیین‌نامه کمیته اخلاق صورت پذیرد. سوم، با توجه به اینکه ورزش اساساً نهادی اجتماعی و مخاطب‌محور است و به همین سبب، رسانه‌ها در آن اهمیت زیادی دارند، ضروری است تا در خصوص لزوم و اهمیت مداخله کمیته اخلاق در رفتارهای خارج از زمین بازیکنان، آگاهی لازم به مسئولان رسانه‌ها و خبرنگاران ورزشی داده شود. چهارم، بررسی نمونه پرونده‌های مورد رسیدگی در لیگ‌های ورزشی آمریکا حاکی از آن است که آرای تنبیهی صادره توسط نماینده لیگ، کمتر دچار تغییر می‌شوند یا افراد یا نهادهای دیگر در آن ورود می‌کنند. بررسی‌های مربوط به فدراسیون فوتبال در کشور ما نشان می‌دهد که از زمان تشکیل کمیته اخلاق تاکنون، بخش زیادی از آرای کمیته اخلاق با پادرمیانی سایر افراد و گروه‌ها، یا در اثر فشار رسانه‌ها و افکار عمومی، بلااثر شده، یا دچار تخفیف شده‌اند. همان‌گونه که در برخی نمونه‌های مورد بررسی در پژوهش حاضر آورده شده، توقف اجرای آرای کمیته اخلاق، حتی به استعفای دسته‌جمعی اعضای کمیته اخلاق هم منجر شده است (به نقل از روزنامه شرق، اعضای کمیته اخلاق استعفا

دادند، ۹۶/۱۰/۱۷). این موضوع در طولانی‌مدت سبب تضعیف جایگاه کمیته اخلاق می‌شود و از تأثیرات مثبت و قدرت بازدارندگی آن می‌کاهد. با توجه به اینکه نهاد کمیته اخلاق با تأیید و زیر نظر هیأت رئیسه و کنگره فیفا به‌منظور کنترل رفتارهای غیرمعارف تشکیل شده است، ضروری است تا فدراسیون فوتبال ضمن رعایت جایگاه حقوقی و اجتماعی کمیته اخلاق، به شکلی عمل نماید که آرای صادره آن برای همگان لازم‌الاجرا و لازم‌الاتباع باشد. پنجم، با توجه به اینکه گاهی اوقات بین آرای تنبیهی صادره برای تخلفاتی که تقریباً مشابه‌اند، تفاوت زیادی مشاهده می‌شود، پیشنهاد می‌شود که یک شیوه‌نامه اجرایی برای آیین‌نامه اخلاق تدوین و ابلاغ شود. ششم، در آغاز فصل و هنگام عقد قرارداد با بازیکنان، آموزش‌های لازم درباره اهمیت و لزوم پایبندی به آیین‌نامه اخلاق به بازیکنان و مربیان و سرپرستان گوشزد شود. همچنین، کارگاه‌ها و دوره‌هایی در طول فصل در این زمینه برگزار شود. هفتم، با عنایت به نفوذ و ضریب تأثیر بالای فوتبال در جامعه، پیشنهاد می‌شود که کمیته اخلاق در اقدامات تنبیهی خود تأکید بیشتری بر سوق دادن بازیکنان متخلف به انجام فعالیت‌های اجتماعی داشته باشد. البته این موضوع در ماده ۳۰ آیین‌نامه کمیته اخلاق تصریح شده، ولی محدود به فعالیت‌های اجتماعی در حوزه فوتبال است و حتی با وجود این نیز در میدان عمل مغفول واقع می‌شود، بنابراین پیشنهاد می‌شود که الزام شخص حقیقی به انجام نوعی فعالیت اجتماعی در زمره اقدامات تنبیهی مدنظر قرار گیرد. هشتم، به موجب ماده ۱۹ آیین‌نامه کمیته اخلاق، کمیته انضباطی به تخلفات درون زمین و کمیته اخلاق به تخلفات خارج از زمین فوتبال رسیدگی می‌کنند و در خصوص تخلفاتی که هم در حوزه انضباطی و هم در حوزه اخلاق حرفه‌ای جای می‌گیرند، مقرر شده است تا اولویت رسیدگی با کمیته انضباطی باشد. با این حال، ضروری است که به‌منظور پیشگیری از موازی

ماده ۲۰ آیین‌نامه، «به تمامیت و اعتبار فوتبال آسیب وارد می‌کند»، ضروری است. انجام این کار می‌تواند نقش مؤثری در افزایش مقبولیت آرای کمیته اخلاق در جامعه ورزشی و رسانه‌ای و در نتیجه، کاهش مشکلات موجود در این زمینه داشته باشد.

کاری و تداخل وظایف کمیته انضباطی و کمیته اخلاق فدراسیون فوتبال، رفتارها و تخلفاتی که به‌طور مشخص باید توسط کمیته اخلاق رسیدگی شوند، دسته‌بندی و مشخص شود. نهم، دسته‌بندی مشخص و تعیین مصادیق روشن برای رفتارهای غیراخلاقی و غیرمتمعارف که به استناد

منابع و مأخذ

1. Ethical and behavioral code of conduct, The football federation Islamic republic of Iran., 2011, article 6: p. 3.
2. Renicker, C., A Comparative Analysis of the NFL's Disciplinary Structure: The Commissioner's Power and Player's Rights. Fordham Intell. Prop. Media & Ent. LJ, 2015. 26: p. 1051.
3. Yasser, R.E.a., Sports law cases and materials, in Prop. Media & Ent. LJ. 2006. p. 379
4. Trebon, K.M., There is no I in team: The commission of group sexual assault by collegiate and professional athletes. DePaul J. Sports L. & Contemp. Probs., 2007. 4: p. 65.
5. Mahone Jr, M.A., Sentencing Guidelines for the Court of Public Opinion: An Analysis of the National Football League's Revised Personal Conduct Policy. Vand. J. Ent. & Tech. L., 2008. 11: p. 181.
6. Bukowski, S., Flag on the Play: 25 to Life for the Offense of Murder. Vand. J. Ent. L. & Prac., 2001. 3: p. 106.
7. Pachman, M.B., Limits on the Discretionary Powers of Professional Sports Commissioners: A Historical and Legal Analysis of Issues Raised by the Pete Rose Controversy. Virginia Law Review, 1990: p. 1409-1439.
8. NFL, Players ASS'N, Personal Conduct Policy Personal Conduct Policy, 2007.
9. Kim, J.Y. and M.J. Parlow, Off-court misbehavior: Sports leagues and private punishment. J. Crim. L. & Criminology, 2008. 99: p. 573.
10. Pollack, J.M., Take My Arbitrator, Please: Commissioner in Best Interests Disciplinary Authority in Professional Sports. Fordham L. Rev., 1998. 67: p. 1645.
11. Cornwell, W., The Imperial Commissioner Mountain Landis and His Progeny: The Evolving Power of Commissioners over Players. New Eng. L. Rev., 2005. 40: p. 769.
12. Goodell suspends Pacman, H.f.m.a., Tennessee Titans, Cincinnati Bengals ESPN, 2016.
13. Burnside, Scott. Dress Code Suits NHLers Just Fine. ESPN.com, 2005: p. 3.
14. Dabbs, E.E., Intentional fouls: Athletes and violence against women. Colum. JL & Soc. Probs., 1997. 31: p. 167.
15. Ass'n, N.B.P., NBPA Collective Bargaining Agreement art. . 2003.
16. Burch, H.M. and J.B. Murray, An essay on athletes as role models, their involvement in charities, and considerations in starting a private foundation. Sports Law. J., 1999. 6: p. 249.

17. O'Hear, M.M., Blue-collar crimes/white-collar criminals: Sentencing elite athletes who commit violent crimes. *Marq. Sports L. Rev.*, 2001. 12: p. 427.
18. Pollard, D.A., Sex Torts, 91 MINN. Such private punishment may have both specific and general deterrent effects. *REv*, 2007: p. 769, 813.
19. Bianchi, M., Ignoring Domestic Abuse Is the Shame of the Sports World, *ORLANDO SENTINEL*, . 2007: p. 597.

Legal Settlement of Misconducts of Sports Players outside Sports Fields: A Comparative Study of the Iranian Football League and Four American Sports leagues

Keivan Shabani Moghaddam^{*1} - Mehdi Shahbazi²

**1.Assistant professor of Razi university, Kermanshah, Iran 2.Associate professor,
University of Tehran, Iran**

(Received:2018/07/07;Accepted:2018/12/03)

Abstract

When misconducts outside the playing field occur by stakeholders of sport, penalties and fines are usually intended by sports clubs. However, if punitive actions were imposed by more formal entities such as the League organization or the Disciplinary Committee, it is likely that these votes will be challenged by the media. In recent years, more stringent disciplinary regulations have been introduced by the world's most prestigious sports leagues for the inappropriate behavior of athletes outside the field of sports and the number and severity of fines for offenders have increased. These punishments are considered with goals such as keeping a healthy environment, the development of healthy communication among sport stakeholders, support for professional ethics, educating good behaviors, providing a positive moral image of sports stakeholders, preventing league losses, and improving the reputation of the league and often beyond the framework of the players' contracts. However, factors such as the lack of defined hearing procedures, the reliance on public opinion in punishment, the magnitude of the misconduct of players, and the large difference in penalties in different leagues have raised questions about the competence and authority of professional sports leagues to punish players for abuse. This article analyzes how to punish misconducts of athletes outside the field of sports in the four major US sports leagues (including National Basketball, Basketball, Hockey, and Soccer), and with the Iran's Premier Football league and in particular, The way things are solved by the Football Federation's Ethics Committee is being compared and adapted.

Keywords

Ethics committee, league, legal settlement, misconduct, punishment.

* Corresponding Author: Email: keivanshabani@gmail.com ; Tel:+989185738576